

วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Bes Practice)

พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

โดยใช้โปรแกรม M.P.K. MIS

ฝ่ายปกครอง

โรงเรียนเมืองพลพิทยาคม

สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

คำนำ

วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) “ พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้ โปรแกรม M.P.K. MIS โรงเรียนเมืองพลพิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ” นี้เป็นรูปแบบที่เกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย รวมทั้งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียใน

การพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี คนเก่งและมีความสุขนั้น และต้องอาศัยความร่วมมือกับทุกภาคส่วนที่มีส่วนได้เสียด้วย เพื่อใช้ในการออกแบบการบริหารจัดการศึกษาตามบริบทของโรงเรียนเมืองพลพิทยาคม โดยการสังเคราะห์สภาพของปัญหา ความต้องการพัฒนา จุดแข็ง และจุดอ่อนของโรงเรียน ตลอดจนนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด พร้อมทั้งนำหลักการ ทฤษฎี และประสบการณ์ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานอื่น ๆ มาใช้ในการพัฒนา ปรับปรุงอย่างต่อเนื่องจนเกิดผลเชิงประจักษ์ต่อสาธารณชนทั่วไปจนโรงเรียนเป็นที่ยอมรับของชุมชน

ขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า Best Practice “การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้ โปรแกรม M.P.K. MIS ส่งผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงในโรงเรียน โรงเรียนเมืองพลพิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ” นี้จะเป็นแบบอย่างในการบริหารจัดการงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาอื่น ๆ ต่อไป

ฝ่ายปกครอง
โรงเรียนเมืองพลพิทยาคม

สารบัญ

	หน้า
ที่มาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์	4
กระบวนการขั้นตอนการดำเนินงาน	4
ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ครู และสถานศึกษา	8
ปัจจัยที่ทำให้ประสบผลสำเร็จ	9
หน่วยงานที่ให้การยอมรับ	10
การเป็นแบบอย่างที่ดีและการเผยแพร่ผลงาน	10
ภาคผนวก	12

รายงานผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศของสถานศึกษา (Best Practice) โรงเรียนเมืองพลพิทยาคม

ชื่อผลงาน (Best Practice) โครงการพัฒนาระบบดูแลช่วยนักเรียน โดยใช้โปรแกรม M.P.K. MIS

ปีการศึกษา 2566

ผู้รับผิดชอบโครงการ ฝ่ายปกครอง

สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ
ประเด็นพิจารณาข้อที่ 2.6 จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุน
การบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้

1. ที่มาและความสำคัญ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่พัฒนาเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่ สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย และจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมในการ ดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข (มาตรา 6) และแนวการจัดการศึกษายังให้ ความสำคัญกับนักเรียนทุกคน โดยยึดหลักว่านักเรียน ทุกคนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่านักเรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการ จัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้นักเรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (มาตรา 22) ในการจัด การศึกษาต้องเน้นความสำคัญ ด้านความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมในแต่ละ ระดับการศึกษา ซึ่งเรื่องที่กำหนดให้ดำเนินการคือเรื่องความรู้และทักษะการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต อย่างมี ความสุข (มาตรา 23 ข้อ 5) ดังนั้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ นักเรียนรู้จักประยุกต์มาใช้เพื่อป้องกันและพัฒนาปัญหา ให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝัง คุณธรรม ค่านิยม ที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ทุกรายวิชา อีกทั้งมีการประสานร่วมมือกับ บิดามารดา ผู้ปกครอง และ บุคคลที่อยู่ในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนานักเรียนตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน, 2553) การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมในการดำเนินชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 และมาตรา 22 แนวการจัดการ การศึกษายังให้ความสำคัญแก่นักเรียนทุกคนโดยยึดหลักว่าทุกคนมี ความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และ ถือว่านักเรียนมีความสำคัญที่สุด ต้องส่งเสริมให้นักเรียน พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ รวมทั้งมาตรา 23 (5) ในการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญ ทั้งความรู้คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความ เหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งเรื่องหนึ่งที่กำหนดให้ดำเนินการคือเรื่องความรู้และทักษะในการประกอบ อาชีพและการดำรงชีวิต อย่างมีความสุข การจัดกระบวนการเรียนให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ นักเรียนรู้จัก ประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม

ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชาอีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อการพัฒนาการเรียนตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546) นอกจากนี้จะดำเนินการด้วยการส่งเสริม สนับสนุน นักเรียนแล้ว การป้องกันและช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็นับว่า เป็นเรื่องสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (กรมสุขภาพจิต, 2554)

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบที่ช่วยในการแก้ปัญหานักเรียน กรมวิชาการร่วมกับ กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ได้กำหนดแนวทางในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริม นักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไข 5) การส่งต่อนักเรียน ซึ่งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบที่ ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดี การดำเนินงานสะดวกขึ้น นักเรียนได้รับ การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้ดีขึ้น (กรมสุขภาพจิต, 2544) และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ยังเป็นงานกิจกรรมพัฒนานักเรียนที่โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำเป็นต้องจัดทำเพื่อให้กระบวนการทำงานที่เป็นระบบมีความชัดเจน มีการประสานงานสร้างความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน รวมทั้งมีวิธีการกิจกรรมและเครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมีแนวความคิดในการดำเนินงาน โดยคำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคล นักเรียนทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต เพียงแต่ใช้เวลาและวิธีการที่แตกต่างกันซึ่งเป็นแนวทางการดำเนินงานในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (กรมสามัญศึกษา, 2544) กล่าวคือ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนหมายความรวมถึงการส่งเสริมในสิ่งที่เป็นจุดเด่นของนักเรียน การป้องกันและการแก้ไขปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือของการดำเนินงานสำหรับครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มี คุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติด ซึ่งเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน (กรมสามัญศึกษา, 2544) โรงเรียนเป็นสถานศึกษา มีหน้าที่จัดการศึกษาให้กับนักเรียน โดยมีครูเป็นผู้ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนเพื่อพัฒนาคนให้เป็นคนดี คนเก่งและใช้ชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ครูจะประสบผลสำเร็จในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น ครูจำเป็นต้องรู้จักและเห็นภาพรวมของนักเรียนอย่างชัดเจนโดยรอบด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 30) การพัฒนานักเรียนทุกคนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุข ตามสังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริม สนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่ง สำคัญประการหนึ่งของการพัฒนา เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้ว ในเชิงลบก็มีปรากฏเช่นกัน เป็นต้นว่า ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่าง ๆ ก็เป็นผลเสียต่อ สุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นภาพความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนานักเรียนให้ เป็นไปตามความมุ่งหมายนั้น จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกคนโดยเฉพาะ ผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรทุกคนในโรงเรียน ซึ่งมีครูที่

ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตาที่ต่อศิษย์ และภาคภูมิใจในบทบาทหน้าที่ที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เจริญเติบโต งามงามเป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่กล่าวมานั้น คงไม่ใช่เรื่องใหม่ เพราะมีการปฏิบัติกัน อย่างสม่ำเสมอและได้ดำเนินการกันมานานจนได้รับการยกย่องให้เป็นปูชนียบุคคล แต่เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย โดยเฉพาะการทำงานอย่างมีระบบที่มีกระบวนการทำงานมีหลักฐานการปฏิบัติ มีเทคนิค วิธีการหรือการใช้เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนประสบความสำเร็จของงานอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ผลดีย่อมเกิดขึ้นกับทุกคนทั้งทางตรงและทางอ้อมไม่ว่าครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนหรือสังคม (กรมสุขภาพจิต, 2544, หน้า 11)

ดังนั้นงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนโดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการดังกล่าวและมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้อง หรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุน ส่งเสริมจากโรงเรียนและ การดูแลช่วยเหลือ หมายรวมถึง การส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติด ซึ่งกระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นความรับผิดชอบของครูที่ปรึกษาตลอดกระบวนการ โดยมีการประสานงานหรือรับการสนับสนุนจากผู้บริหาร ครูที่เกี่ยวข้องรวมทั้งผู้ปกครอง ซึ่งมีวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายในแต่ละขั้นตอน เพื่อให้การดูแล ส่งเสริม ป้องกันหรือแก้ไข หรือพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความสามารถเต็มตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละคนเป็นไปอย่างทั่วถึง ครอบคลุม และทันเวลา ทันการณ์และเหมาะสมกับความไว้วางใจที่ผู้ปกครองนำบุตรหลานมาเรียนในโรงเรียนที่มีการแข่งขันสูง ซึ่งในยุคโลกาภิวัตน์หรือโลกไร้พรมแดน การส่งและรับข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ฉับไว ดังนั้นการให้บริการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต้องให้รวดเร็ว แม่นยำ ทันเวลาเช่นเดียวกัน ดังนั้นเทคโนโลยี คือสิ่งที่ต้องนำมาใช้ช่วยในการทำงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จากข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้นฝ่ายปกครอง เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้เป็นระบบที่ทันสมัยต่อสถานการณ์ปัจจุบัน และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองในการได้รับข้อมูลข่าวสารของลูกหลานเพื่อให้ทันต่อการป้องกันและแก้ปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนร่วมกับโรงเรียน ฝ่ายปกครองจึงได้พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ โปรแกรม M.P.K. MIS เป็นการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการพัฒนาระบบ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิผล โดยประยุกต์การใช้หลักการที่ว่า เข้าใจ เข้าถึงและพัฒนา คุณภาพนักเรียนบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์โดย ได้รับความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำกับส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา รวมทั้ง นำข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางที่จะแก้ไขปรับปรุงดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเมืองพลพิทยาคม องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อให้การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดประสิทธิภาพ
2. เพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้โปรแกรม M.P.K. MIS โรงเรียนเมืองพลพิทยาคม
3. เพื่อให้ครูบุคลากร เข้าใจถึงความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. เป้าหมาย

1. เป้าหมายเชิงปริมาณ

- 1.1 นักเรียนโรงเรียนเมืองพลพิทยาคมทุกคนได้รับการดูแลช่วยเหลือ
- 1.2 ครูประจำชั้นโรงเรียนเมืองพลพิทยาคมทุกคนมีความรู้เกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ใช้ โปรแกรม M.P.K. MIS

2. เป้าหมายเชิงคุณภาพ

- 2.1 นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างมีประสิทธิภาพ เป็นคนดี เป็นคนเก่ง และเป็นคนมีความสุข
- 2.2 ครูมีความรู้ความสามารถในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนส่งผลให้นักเรียนใน
ประจำชั้นมีพฤติกรรมเสี่ยงในโรงเรียนลดน้อยลงหรือหมดไป

4. กระบวนการขั้นตอนการดำเนินงาน

ขั้นตอนการใช้งานบันได 6 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นสร้างความรู้ความเข้าใจ (understand) การดำเนินงานของระบบ M.P.K MIS โดยการประชุมวางแผนงานผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แก่ ผู้บริหาร ครู บุคลากร ให้มีความรู้ความเข้าใจการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผ่านระบบ M.P.K MIS เพื่อการเตรียมความพร้อมครูและบุคลากร ให้มีความรู้ความสามารถในการใช้ โปรแกรม M.P.K. MIS ประกอบด้วย 2 กิจกรรม คือ การศึกษาดูงานที่ รร.ด้านขุนทด และกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการครูแกนนำของฝ่ายปกครอง (admin) แบบออนไลน์และจัดอบรมครูประจำชั้นและผู้เกี่ยวข้องแบบออนไลน์ ให้เข้าใจหลักการใช้โปรแกรม M.P.K. MIS
2. ขั้นเข้าถึง (access) จัดฐานข้อมูลระบบ M.P.K MIS แต่งตั้งคณะกรรมการผู้ดูแลระบบ (admin) กำหนดยูสเซอร์เนม พาสเวิร์ดให้ ผู้ใช้งานทดลองใช้โดย admin ฝ่ายให้คำแนะนำ
3. ขั้นการเข้าร่วม (participate) สู่ระบบการทำงาน ประกอบด้วย ๔ ด้าน (ด้านผู้บริหาร/ครู/ผู้ปกครอง / นักเรียน) ตามขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีองค์ประกอบ 5 ประการ คือ
 - 3.1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยการเก็บข้อมูลการเยี่ยมบ้านนักเรียนผ่านระบบ M.P.K MIS
 - 3.2) การคัดกรองนักเรียน มีการเก็บข้อมูล SDQ และ EQ พร้อมกับการประมวลผลการคัดกรองนักเรียน

ผ่านระบบ M.P.K MIS มีการคัดกรองนักเรียนที่มีประสิทธิภาพมีการจัดกลุ่ม นักเรียน เป็น 4 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มปกติ 2) กลุ่มเสี่ยง 3) กลุ่มมีปัญหา 4) กลุ่มพิเศษ

3.3) การป้องกันและแก้ไขปัญหา การเข้าถึงข้อมูลของครูบุคลากร และผู้ปกครองในระบบ M.P.K MIS

ส่งผลให้การประสานงานในการกำกับติดตามพฤติกรรมของนักเรียนมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ช่วยให้การแก้ปัญหาและช่วยเหลือนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น

3.4) การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนระบบมีการคัดกรองนักเรียนที่มีประสิทธิภาพส่งผลให้สามารถแก้ปัญหาและมีการพัฒนานักเรียนได้ถูกต้องได้แก่ กลุ่มปกติ ควรได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันและ การส่งเสริมพัฒนา นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษมีความเป็นอัจฉริยะ แสดงออกซึ่งความสามารถอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายด้าน อย่างเป็นที่ประจักษ์เมื่อเทียบกับผู้มีอายุในระดับเดียวกันภายใต้สภาพแวดล้อมเดียวกัน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การส่งเสริม ให้นักเรียนได้พัฒนาศักยภาพความสามารถพิเศษนั้นจนถึงขั้นสูงสุด

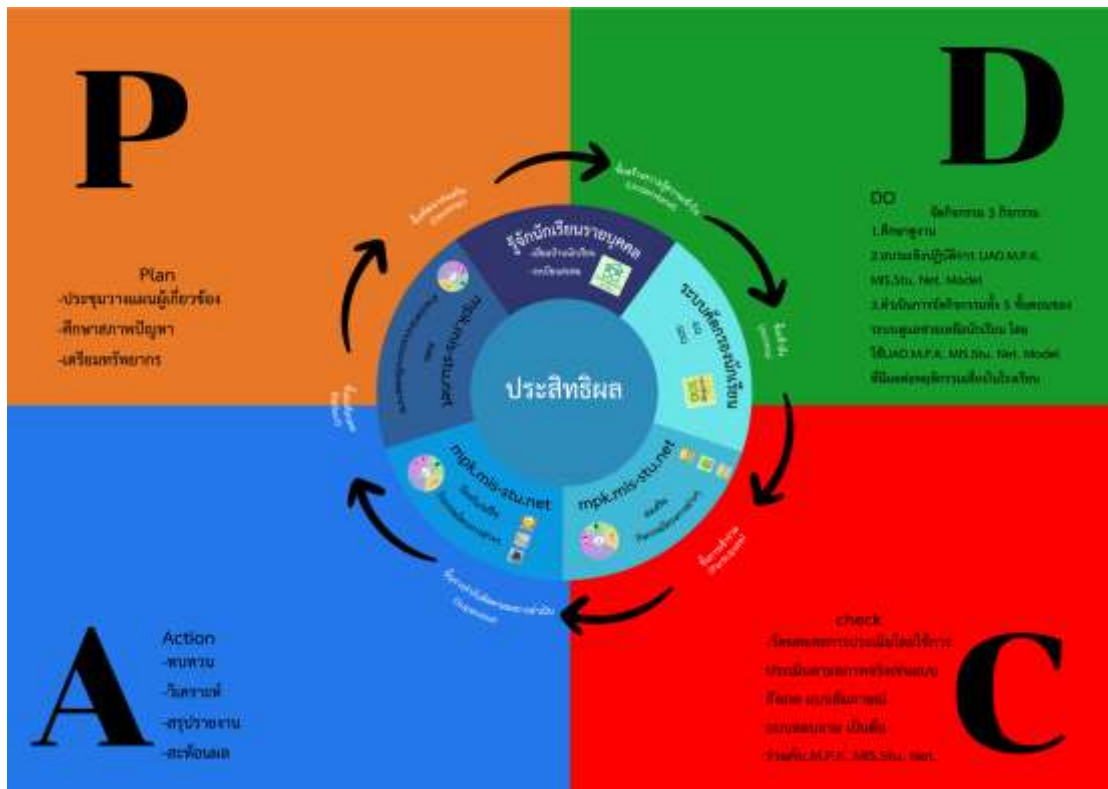
3.5) การส่งต่อ กรณีที่ระบบคัดกรองนักเรียนที่เป็นกลุ่มมีปัญหา และมีการตรวจสอบข้อมูลยืนยันจากครูประจำชั้น และผู้เกี่ยวข้องแล้ว และนักเรียนเข้าสู่กระบวนการช่วยเหลือนักเรียนจากผู้เชี่ยวชาญในโรงเรียน และภายนอกโรงเรียนที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

4. ชั้นกำกับติดตามผลการดำเนิน(superwise) ผู้บริหารกำกับติดตามผลการดำเนิน) และร่วมกันประเมินผล พร้อมทั้งให้admin ให้คำแนะนำและช่วยเหลือผู้ปฏิบัติอย่างใกล้ชิด

5. ชั้นสะท้อนผล (reflect)สรุปและรายงานผลการดำเนินงาน เพื่อนำข้อมูลมาร่วมกันแก้ไขปรับปรุง เพื่อพัฒนาระบบการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อครู นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสูงขึ้น

6. ชั้นพัฒนาส่งเสริม(develop) เพื่อพัฒนาส่งเสริมให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จ

รูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยนักเรียน โดยใช้โปรแกรม M.P.K. MIS

โรงเรียนเมืองพลพิทยาคม ได้ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีขั้นตอนการใช้งานบันได 6 ขั้น โดยเน้นการเปิดโอกาสให้ครู บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง ได้มีส่วนร่วมในการเข้าถึงข้อมูลโดยใช้ โปรแกรม M.P.K. MIS ในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล โดยมีการบริหารจัดการเป็นระบบคุณภาพ ทำงานประสานสัมพันธ์กันและดำเนินการแบบองค์รวม สามารถพัฒนางานได้ทั้งระบบครบวงจร โดยใช้การบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) ตามแนวคิดของเดมมิง ซึ่งช่วยให้ผู้บริหารติดตามและทบทวนปรับปรุงการบริหารงานอย่างต่อเนื่อง และทำให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการแก้ไข/ปรับปรุง วิธีการทำงานเพื่อพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ร่วมวางแผน : ประชุมคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากร ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ (understand) การดำเนินงานของระบบ M.P.K MIS และให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าถึง (access) การจัดฐานข้อมูลระบบ แอดมินกำหนด ยูสเซอร์เนม พาสเวิร์ดให้ ผู้ใช้งานทดลองใช้โดย admin ฝ่ายให้คำแนะนำ

ขั้นตอนที่ 2 ร่วมปฏิบัติงานตามแผน : การเข้าร่วม (participate) ผู้การทำของระบบ M.P.K MIS ประกอบด้วย 4 ด้าน (ด้านผู้บริหาร/ครู/ผู้ปกครอง /นักเรียน)

ขั้นตอนที่ 3 ร่วมประเมินผล : ผู้บริหารกำกับติดตามผลการดำเนินงาน(superwise) และร่วมกันประเมินผลพร้อมกับให้admin ให้คำแนะนำและช่วยเหลือผู้ปฏิบัติอย่างใกล้ชิด

ขั้นตอนที่ 4 ร่วมแก้ไข/ปรับปรุง : สะท้อนผล (reflect)สรุปและรายงานผลการดำเนินงานเพื่อนำมา ร่วมกันแก้ไขปรับปรุง เพื่อพัฒนาส่งเสริม(develop) ให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จ

กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นความรับผิดชอบของครูที่ปรึกษาตลอดกระบวนการ โดยมีการประสานงานหรือรับการสนับสนุนจากผู้บริหาร ครูที่เกี่ยวข้องรวมทั้งผู้ปกครอง ซึ่งมีวิธีการ และเครื่องมือตัวอย่างสรุปได้ ดังนี้

กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 1.1 ด้านความสามารถ - การเรียน - ความสามารถอื่น ๆ 1.2 ด้านสุขภาพ - ร่างกาย - จิตใจ - พฤติกรรม 1.3 ด้านครอบครัว - เศรษฐกิจ - การคุ้มครองนักเรียน 1.4 ด้านอื่น ๆ	ศึกษาข้อมูลจาก 1) ระเบียบสะสม 2) แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) 3) อื่น ๆ เช่น - แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (E.Q) - การสัมภาษณ์นักเรียน - การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน - การเยี่ยมบ้านนักเรียน ฯลฯ	1) ระเบียบสะสม 2) แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) 3) อื่น ๆ เช่น - แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (E.Q.) - แบบสัมภาษณ์นักเรียน - แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองและการเยี่ยมบ้านนักเรียน - แบบบันทึกการตรวจสอบสุขภาพด้วยตนเอง
2. การคัดกรองนักเรียน 2.1 กลุ่มปกติ 2.2 กลุ่มเสี่ยง 2.3 กลุ่มมีปัญหา	วิเคราะห์ข้อมูลจาก 1) ระเบียบสะสม 2) แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) 3) แหล่งข้อมูลอื่น ๆ	1) เกณฑ์การคัดกรองนักเรียน 2) แบบสรุปผลการคัดกรองและช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล 3) แบบสรุปผลการคัดกรองนักเรียนเป็นห้องเรียน
3. การส่งเสริมนักเรียน (สำหรับนักเรียนทุกกลุ่ม)	จัดกิจกรรมต่อไปนี้ 1) กิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) 2) ประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting) 3) กิจกรรมอื่น ๆ ที่ครูพิจารณาว่าเหมาะสมในการส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณภาพมากขึ้น	1) แนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูมของโรงเรียน 2) แนวทางการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนของโรงเรียน 3) แบบบันทึก/สรุปประเมินผลการดำเนินกิจกรรม * โฮมรูม * ประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน * อื่น ๆ

4. การป้องกันและแก้ไขปัญห (จำเป็นอย่างมากสำหรับนักเรียนกลุ่ม เสี่ยง/มีปัญหา)	1) ให้การปรึกษาเบื้องต้น 2) ประสานงานกับครูและผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพื่อการจัดกิจกรรมสำหรับการป้องกันและ การช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียน 2.1 กิจกรรมในห้องเรียน 2.2 กิจกรรมเสริมหลักสูตร 2.3 กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน (Buddy) 2.4 กิจกรรมซ่อมเสริม 2.5 กิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง	1) แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญห ของนักเรียน 5 กิจกรรม 2) แบบบันทึกสรุปผลการคัดกรองและช่วยเหลือนักเรียนเป็น รายบุคคล 3) แบบบันทึกรายงานผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
5. ส่งต่อ 5.1 ส่งต่อภายใน 5.2 ส่งต่อภายนอก	1) บันทึกการส่งนักเรียนไปยังครูที่ เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียนต่อไป เช่น ครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง ครูประจำวิชา ครู พยาบาล เป็นต้น ซึ่งเป็นการส่งต่อภายใน 2) บันทึกการส่งนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญ ภายนอกโดยครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครอง เป็นผู้ดำเนินการ	1) แบบบันทึกการส่งต่อของโรงเรียน 2) แบบรายงานแจ้งผลการช่วยเหลือนักเรียน

5. ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ครู และสถานศึกษา

โรงเรียนเมืองพลพิทยาคม ได้ดำเนินการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้ โปรแกรม M.P.K. MIS โดยใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) หรือวงจรเดมมิ่งไปสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ชั้น โดยนำเทคโนโลยีมาใช้ ประกอบกับทุกฝ่ายร่วมกันกำหนดนโยบายและทิศทางการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและความต้องการในอนาคต ทำให้งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษามีความพร้อมของข้อมูลสารสนเทศของนักเรียน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการนำมาพัฒนานักเรียนและลดพฤติกรรมเสี่ยงในโรงเรียนของนักเรียนในทุก ๆ ด้าน ส่งผลให้ผู้บริหาร ครู และนักเรียนเกิดสัมฤทธิ์ผลที่ดี จนก่อให้เกิดผลลัพธ์แต่ละด้านดังนี้

5.1 ด้านนักเรียน

นักเรียนได้รับการพัฒนาตามศักยภาพของตนเองเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข

5.2 ผู้ปกครอง

ได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงในโรงเรียน เช่นด้านการเรียน การมาเรียน การเข้าเรียน การขาดหรือหนีเรียนของลูกหลานผ่านแอปพลิเคชัน M.P.K. MIS ทางโทรศัพท์มือถือและพฤติกรรมเสี่ยงอื่นๆ ที่รวดเร็ว สามารถแก้ปัญหาและลดความรุนแรงของปัญหาทันกาลเวลา และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการใช้โปรแกรม M.P.K. MIS ตามบทบาทหน้าที่ของตนที่ปฏิบัติต่อครอบครัวและโรงเรียนได้มากขึ้นสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองและผู้ปกครองกับโรงเรียน และทำให้ผู้ปกครองมีความภาคภูมิใจในผลงาน และพัฒนาการของบุตรหลานของตนเอง ส่งผลให้เกิดความพึงพอใจและความไว้วางใจต่อการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน

5.3 ผู้บริหารและครู

มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีศักยภาพ และเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล เกิดความภาคภูมิใจในตัวนักเรียนและผลการการปฏิบัติงาน ส่งผลให้ได้รับ ได้รับรางวัลผู้บริหารดีเด่น และครูดีเด่น อย่างต่อเนื่อง

5.4 ด้านสถานศึกษา

ได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาการศึกษา รับฟังและร่วมแก้ปัญหาในการดำเนินงาน ของโรงเรียนในทุกๆ ด้าน ให้ความร่วมมือสนับสนุนในการระดมทรัพยากร สนับสนุนผลงานนักเรียน และกิจกรรม ของโรงเรียน นำไปสู่การสร้างชื่อเสียงให้กับชุมชนและความภาคภูมิใจในโรงเรียนของตนเอง

6. ปัจจัยที่ทำให้ประสบผลสำเร็จ

6.1. ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรในโรงเรียนมีทักษะการทำงานที่ดีในการประสานงานและ การสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานต่าง ๆ กับโรงเรียน มีทักษะการทำงานร่วมกัน เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ มี จุดมุ่งหมาย วิสัยทัศน์การทำงานร่วมกัน มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันภายในโรงเรียน มีความพร้อมและ ความ ตั้งใจที่นำประสบการณ์ในการดำเนินงานมาพัฒนาปรับปรุงระบบการทำงานอย่างต่อเนื่อง พร้อมเผชิญหน้า รับมือ และแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.2. ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรในโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นอย่างดีและดำเนินงานอย่างเป็นระบบร้อยรัดทั้ง 5 ชั้นตอน

6.3 การสร้างเครือข่ายที่ดีและเข้มแข็ง การประสานงานกับบุคคล องค์กร และหน่วยงานอื่น ๆ ที่ หลากหลายอาศัยความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนในการส่งเสริม สนับสนุน ป้องกัน ช่วยเหลือและคุ้มครองนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ช่วยให้การดำเนินงาน กิจกรรมและโครงการของโรงเรียน สัมฤทธิ์ ผลมากยิ่งขึ้น การส่งต่อมีประสิทธิภาพ จึงต้องมีการสร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนางานในโรงเรียนอย่าง ต่อเนื่อง และยั่งยืน

6.4 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนในโรงเรียน จะต้องมีการมองสภาพปัญหาอย่างรอบด้านและทุกมิติ เพื่อที่จะได้มีการแก้ไขปัญหาตามลำดับขั้นตอนที่ส่งเสริมและพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพ ด้วยข้อจำกัดใน ด้านความพร้อมของนักเรียน

6.5 การพัฒนานวัตกรรมเพื่อนำมาใช้ในการขับเคลื่อนงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน งานพัฒนา คุณภาพการศึกษาและคุณภาพชีวิตของนักเรียนต้องมีการคิดนอกกรอบอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดความเหมาะสม และตรงตามสภาพบริบทของนักเรียน โรงเรียนและชุมชน

6.6 การดำเนินงานตามนโยบายและจุดเน้นของหน่วยงานต้นสังกัด ช่วยให้การดำเนินงานมีกรอบที่ชัดเจน และเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

6.7 การส่งเสริม สนับสนุน นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ส่งผล ต่อประสิทธิภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน

7. หน่วยงานที่ให้การยอมรับ

โรงเรียนเมืองพลพิทยาคม เป็นสถานที่ศึกษาดูงาน และหน่วยงานที่นำโครงการระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ด้วยโปรแกรม M.P.K MIS ไปใช้ ได้แก่โรงเรียนประทาย จังหวัดนครราชสีมา โรงเรียนพล จังหวัดขอนแก่น โรงเรียนพุดพิทยาคม โรงเรียนชัยสมบูรณพิทยาลัย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น , ได้รับเชิญให้จัดนิทรรศการทางวิชาการในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และ ผู้บริหาร ครู บุคลากรได้รับเชิญให้เป็นวิทยากร ให้กับหน่วยงานทางการศึกษาอยู่เสมอ

8. การเป็นแบบอย่างที่ดีและการเผยแพร่ผลงาน

มีการขยายผล โดยเผยแพร่โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้วยโปรแกรม M.P.K MIS โดยเผยแพร่ผ่านทางเพจโรงเรียนเมืองพลพิทยาคมที่เว็บไซต์ <https://www.mpk.ac.th/> Facebook โรงเรียนเมืองพลพิทยาคม LINE, ประชุมผู้ปกครอง , วารสาร , ได้รับเชิญเป็นหน่วยงานนำเสนอผลงาน Best Practice ด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สิ่งที่ได้รับจากการที่โรงเรียนเมืองพลพิทยาคมได้ดำเนินการ วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) “การพัฒนา ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้ โปรแกรม M.P.K. MIS พบว่าจากข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการใช้ โปรแกรม M.P.K. MIS ที่มีความรวดเร็ว ทันกาลเวลา การแก้ปัญหาตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิด ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ส่งผลให้นักเรียนเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข จากข้อมูลที่ครูประจำชั้นได้จัดทำ รวบรวม วิเคราะห์ และนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้พัฒนานักเรียนในประจำชั้นอย่างเป็นระบบและทั่วถึงมากขึ้น และผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องได้นำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนา ดูแลและช่วยเหลือนักเรียนแต่ละคนในทุกกลุ่มได้อย่างเหมาะสมและทั่วถึง ทำให้ปริมาณพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนทุกด้านลดน้อยลง เป็นที่พึงพอใจของผู้ปกครองมากขึ้น ส่งผลทำให้ผลการประเมินภาพรวมด้านนักเรียน ผ่านเกณฑ์ตามมาตรฐานที่โรงเรียนกำหนด

เคล็ดลับที่ทำให้ประสบผลสำเร็จของการดำเนินงานการพัฒนา ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษและนักเรียนมีจำนวนมาก เพื่อให้การดำเนินตามระบบมีคุณภาพ มีข้อมูลที่น่าเชื่อถือ และให้บริการนักเรียนที่ทั่วถึง ครอบคลุมและทันกาลเวลามากที่สุดคือ จะต้องจัดหา จัดซื้อหรือสร้างและนำเทคโนโลยี ที่ทันสมัยมีประสิทธิภาพมาใช้ในงานที่เหมาะสม นอกจากมีเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับงานและมีคุณภาพแล้ว การประสานความร่วมมือและการนิเทศ กำกับ ติดตามงานจากผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในโรงเรียนและนอกโรงเรียนมีส่วนสำคัญ ในการพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตรงตามบริบทและเกิดประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากขึ้น

ข้อพึงระวังสำหรับผู้นำไปปฏิบัติ วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) “การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้ โปรแกรม M.P.K. MIS ขึ้นอยู่กับผู้บริหาร ครูและบุคลากรทุกคน ตลอดจนผู้มีส่วนได้เสียของโรงเรียน ต้องมีความรู้ความเข้าใจและเห็นความสำคัญ เห็นคุณค่าของนวัตกรรมโดยผ่านการปฏิบัติจริงด้วยตนเอง ตามกระบวนการ PDCA และส่งผลเชิงประจักษ์ทั้งต่อนักเรียน ผู้ปกครอง ครู ชุมชนและโรงเรียน จึงจะประสบผลสำเร็จได้

ภาคผนวก

ภาพประกอบประสิทธิผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน 3 ด้าน

1. ด้านคนดี

นักเรียนจิตอาสาสมัครด้านสารเสพติด

นักเรียนจิตอาสาจราจร

นักเรียนจิตอาสาพัฒนาสังคม

โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม

2. คนเก่ง

ภาพกิจกรรมการมอบรางวัลหน้าเสาธง

กิจกรรมพัฒนานักเรียนที่มีศักยภาพเฉพาะด้าน

3.นักเรียนมีความสุข

การเป็นแบบอย่างที่ดีและการเผยแพร่ผลงาน

